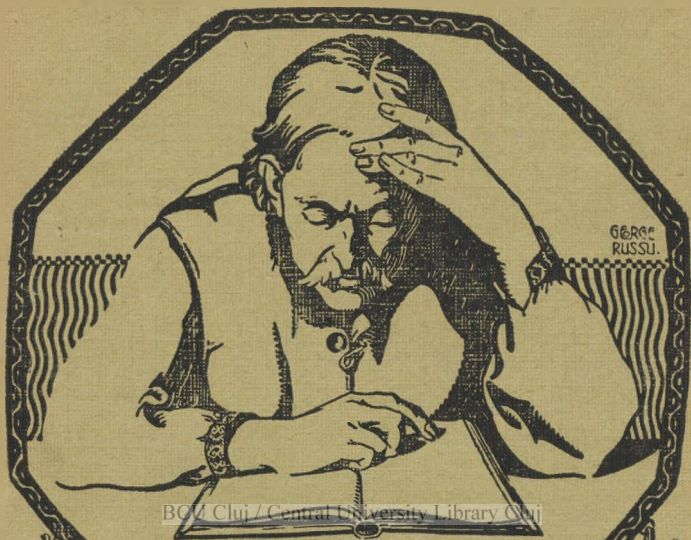

133502

An. II.

Nr. 17.

POVESTIRI

DE

N. PETRA-PETRESCU.

CARȚEA I.

SIBIIU, IUNIE, 1912.

Apare la sfârșitul fiecărei luni. • Abonamentul pe un an: 2 Cor.

Prețul 80 bani.

Biblioteca Poporală a Asociațiunii

— :: apare odată pe lună :: —
sub îngrijirea secretarului

OCTAVIAN C. TĂSLĂUANU,

red. resp.

—
In lunile de vară, Iulie și August «Biblioteca poporală a Asociațiunii» nu apare. In locul acestor broșuri membrii ajutători ai «Asociațiunii», primesc, în luna lui Decembrie,

— Calendarul Asociațiunii. —

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Membrii ajutători ai «Asociațiunii» primesc, așadar, zece broșuri și un Calendar în fiecare an.

—
Membru ajutător al «Asociațiunii» se face acela, care plătește înainte, la începutul fiecărui an, o taxă de cel puțin 2 cor.

—
Taxa de membru ajutător se plătește la *agencura* «Asociațiunii» din sat sau de-adreptul la „Biroul Asociațiunii” în Sibiu (ungurește: Nagyszeben), Strada Șaguna Nr. 6, sau la despărțământul «Asociațiunii».

—♦—

019507
BIBLIOTECA POPORALĂ A ASOCIAȚIUNII.

Povestiri

de

N. Petra-Petrescu.

Cartea I.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BCU Cluj-Napoca

RBCFG201503105

SIBIIU.

Editura „AsociaȚiunii“.

1912.

133502

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Tiparul tipografiei arhidiecezane, Sibiu.

Săracul și bogatul.

Se zice, că în vremea demult, pe când bunul Dumnezeu umblă pe pământ printre oameni, într'o seară fiind ostenit îl cuprinse noaptea, înainte de a putea ajunge la vre-o ospătărie.

Mergând pe drum, deodată vede înaintea sa două case în față, una mare și frumoasă, cealaltă mică și sărăcăcioasă. Cea dintâi eră a unui om bogat, a doua a unui sărac. „Bogatului nu-i voi cădea greu, zise prea bunul Dumnezeu, voi bate la ușa lui“.

Bogatul auzind, că bate cineva la ușe, deschise fereastra și întrebă pe străin, ce caută? Dumnezeu răspunse: „Te rog să mă lași să măi la tine peste noapte“. Bogatul măsură cu ochii pe călător din creștet până'n tălpi, și fiindcă prea bunul Dumnezeu eră îmbrăcat simplu și nu arătă ca unul, care ar avea mulți bani în buzunar, dete din cap și zise: „Nu te pot primi. Camerele mele sunt pline de legume și semințe și dacă ași găzdui pe toți câți bat la ușa mea, ași putea ajunge

să umblu și eu la cerșit, cu desagii în spate. Cautăți airea sălaş“. Apoi lăsă pe bunul Dumnezeu înaintea ferestrei.

Dumnezeu îi întoarse spatele, trecu la căsuța din față și bătù și acolo. Abia bătuse însă în ușe, săracul numai decât sare și i-o deschide, îl roagă să intre și să măie la el peste noapte. „E întunerec beznă, zise el, și așa nu poți călători mai departe“.

Asta îi plăcù bunului Dumnezeu și intră înăuntru. Muierea săracului îi întinse mâna și îi zise bine ai venit, îl pofti să șează și să mănânce cu ei din ce le-a dat Dumnezeu, mult nu au, dar ce au îi dau din toată inima. După aceea puse ceaunul la foc și cât bați din palme mămăliguța cu lapte de capră erà pe masă și mâncară cu toții împreună.

Bunului Dumnezeu i-a plăcut cina asta simplă, pentru că vedeà fețe îndestulite. După ce gătară cu cina, femeia șoptește bărbatului: „auzi, bărbate dragă, noi să ne așternem jos, pentru ca sărmanul călător să se culce și să se odihnească în patul nostru, a călătorit toată ziua și va fi ostenit“.

— „Prea bucuros, zise bărbatul, l'oi îmbiã să se culce în patul nostru“, și apoi întorcându-se către prea bunul Dumnezeu îl rugă, că dacă-i place, să se culce și să se odihnească în patul lor.

Prea bunul Dumnezeu nu voiã să primească patul celor doi bătrâni. Aceștia însă nu-l slăbiră până se înduplecă și se culcă în patul lor, iar dânșii își făcură un așternut pe pământ. A doua zi bătrânii se sculară înaintea călătorului și încălziră puțin lapte. După ce razele soarelui străbătură prin fereastră și se sculă și bunul Dumnezeu, mâncară iară împreună și apoi Dumnezeu își luă bățul ca să plece mai departe. Când erã să iasă, se întoarce către oamenii cei săraci și zise: „Fiindcă sunteți oameni așa de cu milă și evlavioși, poftiți-vă trei lucruri, pe care vreau să vi-le împlinesc!“

Și a zis săracul: „Ce să ne poftim alta, decât fericirea vecinică și ca amândoi, cât vom trăi, să fim sănătoși și să avem pâinea de lipsă pentru toate zilele: a treia poftă nu știu, ce să mai poftesc“.

Dar, a zis prea bunul Dumnezeu, „nu vrei să ai o casă nouă, în locul ăștia vechi?” — „Ba da, dacă s'ar putea de ce nu?”

Prea bunul Dumnezeu le-a îndeplinit dorințele și le-a schimbat casa veche cu una nouă și frumoasă, după aceea își luă ziua bună dela ei și plecă mai departe.

Mai târziu se sculă și bogatul și mergând la fereastră, cât de mare îi fù mirarea văzând peste drum, unde erà înainte căsuța săracului, o casă mare și frumoasă. Inholbând ochii își strigă femeia și îi zise: „Nevastă, ian vezi, ce-i asta? Aseară a fost în fața noastră o colibă sărăcăcioasă, și astăzi stă o casă nouă, frumoasă! Aleargă repede acolo și întreabă cum s'a întâmplat una ca asta?”

Muierea se duse și întreabă pe sărac. Acesta îi povestì îndată, din fir în păr, toată întâmplarea cu călătorul străin.

Femeia fugì numai decât îndărăt și spuse bărbatului cele auzite. „Imi vine să-mi smulg părul din cap, — zise acesta, — dacă ași fi știut eu una ca asta, — străinul a fost și la mine dar eu l-am alungat“.

„Grăbește, adause femeia, sue-te pe cal, omul acela nu poate fi departe, trebuie să-l ajungi și să ceri să-ți împlinească și ție trei dorințe“.

Bogatul încălecă numai decât și ajungând pe bunul Dumnezeu, îi grăi frumos și dulce, zicându-i, să nu fie supărat pe el, că nu l-a lăsat îndată în casă; căci el căutase cheia dela ușă, și până s'a întors nu l-a mai văzut, de se va întoarce îndărăt, trebuie să tragă la el.

„Da, răspuse prea bunul Dumnezeu dacă mă voi întoarce vr'odată îndărăt, voi veni pela D-ta“.

Atunci întrebă bogatul: n'ar putea să-și spună și el trei dorințe, ca vecinul său? „Da, răspuse bunul Dumnezeu, îți poți dori trei lucruri, dar nu-ți vor fi a bună, mai bine să nu-ți dorești nimic“. Bogatul însă zise, că-și va alege lucruri bune, numai de i-s'ar împlini de sigur. Și i-a răspuns prea bunul Dumnezeu: „Du-te numai acasă, și trei lucruri, ce vei dori, ți-se vor împlini“.

Bogatul și-a ajuns scopul; plecă spre casă și se gândea, ce să-și dorească. Pe când își frământă capul,

lăsând frâul din mână, calul începù a sări și îl tulburà neîntrerupt în gândurile sale, așa că nu-și puteà gândi nimic. Din pricina asta se năcăjì pe cal și zise cu nerăbdare: „ei! rupe-ți-s'ar gâtul“. Cum scăpă vorba, puf, cade jos și înaintea lui calul zăceà mort. Intâia dorință i-se împlinise. Fiind însă sgârcit n'a voit să lase șeaua la cal, o deslegă frumos, o luă în spate și haide cătră casă pe jos. Acum se mângâia că totuși i-au mai rămas două dorințe.

Mergând astfel pe drum, fiind praf mare și pe la amiază o nădușeală și mai mare, se încălzise și erà foarte amărît. Pe lângă altele îl apăsà șeaua din spate, de altă parte nu-i veneà de loc în minte ce să-și dorească. „Dacă mi-ași dorì toate împărățiile și toate bogățiile din lume, gândea el în sine, după aceea tot o să mai am fel și fel de poște, asta o știu dinnainte. Imi voi dorì însă ceva, ca să nu-mi mai rămâe chiar nimic de dorit“.

Când gândea: ei! acum am găsit una, iarăși ziceà: Asta e prea mică, prea mică, prea neînsemnată. Atunci din întâmplare își aduse aminte de

nevasta lui ce bine șeade ea acasă la răcoare, în ticiună. Și năcăjit de aceasta, fără să știe bombăni în sine: Mi-ar plăceă să șează acasă pe șeaua asta și să nu se poată scoborî de pe ea, decât când o să o duc eu pe spate.

Cum și-a sfârșit vorba, șeaua din spate s'a și făcut nevăzută. El băgă îndată de seamă, că i-s'a împlinit și a doua dorință. La gândul acesta îl cuprinse nădușeli și mai mari și începù să fugă, hotărît, ca ajuns acasă, să-și dorească un lucru de tot mare.

Cum sosește acasă și deschide ușa, vede în mijlocul casei, pe nevastă-sa șezând pe șea, fără să se poată da jos de pe ea, strigând și văitându-se într'una. Atunci i-a zis el: „taci fii mulțumită, am ajuns pe străin, și dacă vrei, îți doresc toate bogățiile din lume, numai să șezi acolo“.

„Ce-mi folosesc toate bogățiile lumii, răspunse ea, dacă voi ședeà veșnic pe șea. Tu ai dorit să șed pe ea, trebuie să-mi ajuți să mă scobor de pe dânsa!“ Vrând-nevrând a trebuit să-și poștească al treilea lucru, ca ea să se poată scoborî de pe șea, ceea ce s'a și întâmplat. Din toată zoala lui nu

se alesese, decât cu năcaz, cu oste-neală și cu un cal pierdut. Săracii însă trăiră îndestulați, liniștiți și cu frica lui Dumnezeu până la sfârșitul vieții.

Ali Baba și cei patruzeci de hoți.

Erau odată doi frați, cari trăiau într'un oraș în Persia. Amândoi aveau puțină avere. Unul din ei însă, Cassim, a avut norocirea, că femeia lui, îndată după cununie, dobândi o moștenire bogată. Așa se întâmplă, că sărmanul Cassim ajunsese în curând unul din cei mai bogați și văzuți neguțatori din orașul său. În prăvălia lui se puteau vedeà covoarele cele mai prețioase și alte lucruri frumoase, pe cari le vindeà și se făcea tot mai bogat. Averea însă îl făcù și sgârcit. Să ajute pe fratele său, ceeace ar fi putut prea ușor, de loc nu își aduceà aminte.

Acest frate, cu numele Ali Baba, se însurase luând o femeie săracă, ca și el. De aceea le mergeà cam rău. Toată averea lor se alcătuià din o casă săracăcioasă și trei măgari, cu cari

Ali Baba aducea lemne din pădure și le vindea în oraș. Astfel traiul lor era de tot năcăjit.

Intr'una din zile, când Ali Baba iară adunase lemne în pădure și le încărcase pe măgari, vede în depărtare un nor gros de praf, ca și când ar veni o ceată de călăreți. Aceștia pot fi hoți, gândi Ali Baba și se sui iute într'un copac, ale cărui crengi așa erau acoperite cu frunze, încât el era foarte bine ascuns între ele. „Pagubă de măgari, zise el, dar cămașa este mai aproape ca sumanul și eu sunt mai mult vrednic pentru mine, decât măgarii“.

Intr'aceea călăreții se apropiară, și, din înfățișarea lor, Ali Baba nu se îndoia de loc, că n'ar fi hoți adevărați. Toți erau armați din cap până'n tălpi și toți aveau saci umpluți, legați de-asupra șelelor. Aceasta era prada lor, și cel ascuns era curios, că de ce și-au adus-o aici.

Din mijlocul lor pași cel mai voinic, care a trebuit să fie căpitanul: se apropia de o stâncă și zise cu voce respicată: „Sesam, deschide-te!“

În clipa aceea se deschise în stâncă o ușe, de care mai nainte nu se vedeà nici o urmă. Hoții înțrară cu prada în stâncă și ușa se'nchise singură după ei. Orice străin n'ar fi văzut acum alta înaintea sa, decât o stâncă goală.

Până când hoții erau înlăuntru, Ali Baba a stat în ascunzătoarea lui, de frică, că ei pot ieși în fiecare minut.

Trecù mult timp; deodată stâncă se deschide iară și dupăce ieșiră toți cei patruzeci de hoți, căpitanul iar zice cu voce limpede: „Sesam, închi-de-te!“. Ușa se închise numai decât. Hoții se suiră pe caii lor și plecară.

Ali Baba așteptă până nu mai văzù pe călăreți. „Acum de bună seamă nu se mai întorc“, zise el. „Să fac o cercare, oare dacă voi zice și eu ca căpitanul, deschide-se-va stâncă?“ Iute se scoborî de pe copac în jos, se vârî printre tufe și zise după cum auzise pe căpitanul hoților: „Sesam, deschide-te!“.

Stâncă se deschise la moment și Ali Baba, uimit, se uită acum într'o boltă largă și înaltă, care trebuia să-și capete lumina de sus oarecum. Păreții erau așa de dreți, ca și când ar

fi fost ciopliți de mână omenească. Pe pământ însă, jurîmprejur, erau întinse mărfurile cele mai prețioase, vase de aur și argint, covoară, stofe de mătase, stofe cusute cu fir de aur și o mulțime de pungi de piele, care după cum se convinsese Ali Baba mai târziu, erau umplute cu monede de aur.

„Pe barba profetului!“, strigă Ali Baba, „de sute de ani au trebuit să-și aducă hoții prăzile aici!“. El intră în boltă, care se închise numai decît în urma sa. Aci își alese câteva săculețe cu bani și le scoase afară, după ce deschise ușa cu aceleași vorbe. De cîteori eșià afară, ușa rămâneà deschisă în urmă-i, iar când intră, se închideà de sine. După ce au scos atîția saci, câți a putut încarcà pe măgari, i-a prins pe aceștia și le-a încarcat tot aurul în spinare. Deasupra peste sarcina prețioasă așeză găteje ca să nu bage nimeni de seamă ce poate fi pe măgari. După aceea zise: „Sesam închide-te!“ și stîncă se închise. Pe urmă Ali plecă cătră casă.

Femeia lui Ali ședeà pe canapea și așteptà pe bărbatu-său. Ea auzi cum

mână el măgarii în curtea cea strâmtă și apoi cum închise poarta de cu grije. Tocmai voià să iasă la el, când Ali Baba și deschide ușa și pune sacii cu bani înaintea ei. Până se duse el afară să aducă și pe ceilalți, ea căută să vadă ce-i în ei și spăriată, văzând că e aur, scoase un țipet, iar cătră bărbatul ei strigă: „Ali Baba, să fi tu așa de ticălos?” — „Liniștește-te, dragă nevestă, o întrerupse el. Eu nu sunt hoț, afară dacă nu e cineva hoț, când ia dela hoți. Nu-i mai aveà nici o bănuială, dacă îți voiu descoperi norocul meu“. După aceea îi povestì cum a umblat, dar îi zise să-și țină pupăza.

Nevasta erà nebună de bucurie. Ea deșertà tot aurul grămadă și uimită de bogăția neașteptată, săreà într'un picior prin odaie. Atâția bani laolaltă nu văzuse ea în toată vieța ei. Acum voià să se apuce să-i numere bucată de bucată. — „Nevastă, tu n'ai minte“, zise Ali Baba; „când o să fii gata cu număratul? Eu vreau să îngropăm banii numai decât. N'avem să pierdem timp... altfel putem intra în fel și fel de bănueli“. „Mie totuși mi-ar plăceà tare să știu măcar pe aproape

cam câți sunt“, zise femeia. O să aduc din vecini o măsură mică, ca cel puțin să-i măsoară, dacă nu-i putem număra“. — „Cum vrei tu“, zise Ali Baba. „Mai bine ar fi totuși să nu-i mai măsoari. La tot cazul tu să taci“.

Nevasta lui Ali Baba se duse la cumnatul ei Cassim, și ceru dela nevasta lui o măsură mică de bucate. — „Numai decât“, zise aceasta, și eși în bucătărie, ca s'o aducă. Ea însă era doritoare să știe, că ce bucate are de măsurat Ali Baba, de aceea unse fundul măsurii cu seu, ca să se lipească ceva de el. Femeia lui Ali Baba alergă numai decât acasă și pe când bărbatul ei săpă groapa, tot umplea măsura cu aur și o deșertă pe canapea. Cu numărul măsurilor era foarte îndestulită.

Cum a gătat a și dus măsura îndărăt la cumnată-sa, fără să se mai uite pe fundul ei. Cum s'a spăriat însă cumnată-sa văzând, că pe fundul măsurii era un ban de aur. „Se poate!“ strigă ea. Ali Baba are bani de măsurat cu găleata. De unde-i are blăstămatul de el?“ În inima ei se stârni pisma.

Ea nu mai putea de dorul să descopere noutatea bărbatului ei Cassim, care era în prăvălie. Timpul până seara, când era să vină el acasă, i-se părea o vecinicie. În sfârșit el se întoarse acasă și femeia îl întâmpină cu cuvintele: „Cassim! totdeauna te-ai ținut că ești bogat, dar ești în mare rătăcire. Ali Baba are cu mult mai mult ca tine. El măsoară banii cu ferdela!“ — „Cum?“ strigă Cassim sgârșitul, și nevastă-sa îi spuse tot ce știa, și-i arată banul de aur, care era un ban foarte vechiu. — „Trebuie c'a găsit o comoară veche, zise el. Dar în loc ca să se bucure de norocul fratelui său, de pismă nu putu dormi toată noaptea.

A doua zi, cum se sculă, cel dintâiu drum ce-l făcu, a fost la frate-său. — „Ali Baba“, zise el, „ce va să zică asta? Tu te porți ca un sărac și te dai de cerșetor, pe când în faptă, măsoară banii cu ferdela. De ce ascunzi asta? Se cuvine asta dela un frate?“ — „Frate dragă“, răspunse Ali Baba, „nu înțeleg ce vrei să zici. Deslușește-mă“. — „Numai nu te face“, zise Cassim. „Câte bucăți ai ca aceasta, pe

care nevastă-mea a găsit-o pe fundul baniței, după ce a măsurat soția ta cu ea?" — „Cum nu pot tăceà femeile nici odată“, strigă Ali Baba năcăjit, pentru că el credeà, că femeia lui a flecărit tot lucrul. Astfel nu-i rămâne alta decât să descopere fratelui său toată întâmplarea. Totodată i-a spus, că bucuos împarte cu el comoara întreagă, numai să țină taină. — „Despre asta nu încapă nici o îndoială“, răspunse Cassim, „cu toate acestea doresc să cunosc mai deaproape toate împrejurările cu bogăția și vreau să știu, cum pot să mă duc la ea în orice vreme. Dacă tu nu-mi descoperi toate acestea, te arăt la poliție și nu-ți închipui, că acolo vei avea dreptate. Pentru că, dacă averile de cari spui, sunt ale hoșilor, nu erai în drept să iai din ele, ci trebuià să faci arătare diregătoriei“.

Ali Baba dote fratelui său toate deslușirile, îi împărtășe chiar și cuvintele secrete, cu cari se deschideà ușa. De altceva nu avea trebuință Cassim. Indată, a doua zi și încărcă zece catări cu lăzi mari goale și-i mână în pădure, unde după semnele

ce-i spusese frate-său, găsi curând copacul și stânca. La cuvintele: „Sesam, deschide-te“, ușa se deschise și se închise singură, dupăce intrase omul lacom. Dacă se minună el de astă întâmplare ciudată, cu mult mai tare se minună dupăce a început a cerceta lucrurile din peșteră. Ce minunății erau așezate acolo!

Nu se putea sătura cu ochii. În sfârșit însă își zise, că trebuie să înceapă a căra afară. El luă în spate atâtea săculețe cu bani, câte putu duce și pași spre ușe. Uimit și încântat peste măsură de cele văzute, în lăcomia lui cea pătimășe, uitase cuvântul „Sesam“. Știa numai că cuvântul acesta este numele unei plante; încercă să zică pe rând: „orz deschide-te“, apoi: „oliv deschide-te“, dar înzadar, cuvântul adevărat nu-l nimeri, și ușa rămase închisă.

Astfel lăcomia lui l-a băgat în periciune. El spera acum, că va veni frate-său și-l va mântui. Ali Baba însă băgase de seamă a doua zi cum a plecat Cassim din cetate cu catârii și îndată și-a închipuit unde s'a dus. El cunoștea pe frate-său și fiindcă era

om bun, n'a vrut să se ia la ceartă cu el și rămase acasă.

Cătră amiazi veniră hoții. Cassim auzi foarte bine tropotul cailor și-și zise îndată, că este pierdut de nu va scăpă prin vre-o minune. Cum se deschise ușa, Cassim năvălește ca săgeata afară și... drept asupra căpitanului, care eră în frunte și-l răstoarnă. Cei-lalți hoți însă traseră săbiile și-l culcară la pământ.

Hoții se mirau foarte tare, cum a putut să între Cassim în peșteră și să nu poată ieși afară? Ca să sparie pe ori cine de a mai face în viitor ca el, hotărîră să-i despice corpul în patru și astfel să-l lase în peșteră. Așa făcură.

Inserase și Cassim nu se mai întoarse acasă. Nevasta lui eră foarte îngrijată. Ea alergă la Ali Baba și-i zise: „Cumnate, tu știi că fratele tău s'a dus în pădure, știi și pentruce s'a dus. Ei bine, încă n'a venit îndărăt: „Mi-e frică, că i-s'a întâmplat ceva rău“. — „Linștește-te, zise Ali Baba, Cassim se va reîntoarce într'adins numai la noapte, ca să nu-l vadă nimeni“.

Femeia se duse acasă, dar nu erà de loc liniștită. Trecând însă noaptea, fără ca să se reîntoarcă Cassim, a început a plânge cu amar, făcându-și aspre împutări. Dacă în nebuna ei curiozitate nu s'ar fi mestecat în trebile lui Ali Baba, astăzi nu s'ar fi întâmplat nimic.

Cum se revărsă de ziuă, iară se duse la neamurile ei. Ali Baba nu așteptă să fie rugat mult, ci a plecat îndată să caute pe frate-său. Ajungând însă cu cei trei măgari ai săi la stâncă, ascultă câtva timp la ușe, pentru că se temcă să nu fie hoții înlăuntru. Fiindcă nu erà nimic bănuitor, zise cuvintele știute, ușa se deschise și el zări cadavrul (trupul mortului).

Ali Baba erà om bun, nu stete mult la îndoială. Deși frate-său nu-l iubise nici odată, el hotărî să-i facă cinstea cea din urmă. Adună părțile cadavrului, făcù două sarcini și le așeză pe un măgar. Pe ceilalți doi încărcă săculețe cu aur și apoi le acoperi cu găteje. După aceea așteptă la marginea pădurii până seara, apoi mână măgarii în oraș. Pe cei încărcăți cu aur îi duse acasă la sine și-i

predete nevestei să le ia povara. Iar măgarul cu cadavrul îl duse numai decât la cumnată-sa.

Cum bătù aici în uşe, îi deschise o sclavă cu numele Morghiana, care erà fată foarte cuminte. Intrând Ali Baba în curte zise cătră fată: „Morghiana, înainte de toate aştept dela tine să taci ca peştele. Vei vedea îndată, cât preţueşte tăcerea asta pentru stăpână-ta. Sarcinile acestea conţin cadavrul stăpânului tău. Să ne dăm silinţa să-l îngropăm ca şi când ar fi murit moarte firească“. Zicând acestea, se duse la cumnată-sa şi-i descoperi toate.

„Cumnată, adause el, înţeleg durerea ta cea mare, însă cele întâmplate nu se mai pot schimba. Trebuie să ne gândim cum să îngropăm pe bărbatul tău. Să facem ce vom face, ca să se creadă, că el a murit moarte firească“.

Cu acestea Ali Baba părăsi casa frăţane-său şi Morghiana se duse la o spiţerie şi cerù o doftorie, care pe atunci se da numai bolnavilor, ce se aflau în mare primejdie. „Dumnezeule“, zise ea, „domnul meu e bolnav

și nu știu ce-i lipsește. Nu mănâncă și nu vorbește nici o vorbă. Numai de nu s'ar întâmplă vre-o nenorocire!”

A doua zi iară se duse Morghiana la spițerie și ceru o esență, care se obicinuește a se da bolnavilor, când e aproape de moarte. „Vai de mine“, „tare mă tem că doftoria asta nu-i va ajuta, ca și cea dintâi. O! ce domn bun pierd eu acum“.

Ali Baba întră și eșià posomorît din casa fratelui său. În toată împrejurimea se lățise vestea, că bogătoiul Cassim este bolnav de moarte. Seara strigătele disperate ale soției lui și ale Morghianeii, vesteau tuturor că el este mort.

În ziua următoare, des de dimineață, Morghiana cercetă pe un cârpaciu de papuci bătrân, care-și deschideà boltița totdeauna înaintea altora. — „Bună dimineața, Baba Mustafa“, zise ea și-i puse un galben în mână. — „Frumoasă arvună“, zâmbi bătrânul. „Ce poștești? Sunt gata la toate“. — „Baba Mustafa, zise Morghiana, ia cu tine tot ce-ți trebuie pentru cusut și vino după mine“. În cutare loc însă trebuie să lași să ți-se lege ochii“. —

„Nu cumva am să fac ceva împotriva conștiinței mele?“ — „Doamne ferește! N'ai nici o grije!“ zise Morghiana și-i apăsă alt galben în mână.

Papucarul se pregăti de drum numai decât și mergând câțva, Morghiana îi legă ochii cu o batistă și-l conduse în casa lui Cassim. Aici îi deslegă ochii. — „Baba Mustafa“, zise ea, „te-am adus aici ca să coși cadavrul de colea. Coase-l iute. Dupăce îi fi gata, mai capeți un galben.

Dupăce a isprăvit de cusut, fata îl duse îndărăt, cum a și venit. Se întoarse apoi iară acasă, încălzi apă cu care Ali Baba spală cadavrul. După aceea îl afumă cu tămâie și-l îmbrăcară frumos, cum e obiceiul la morți. Măsarul aduse cosciugul, așezară pe mortul în el și țântuiră coperișul cu piroane. Când sosiră servitorii moșeei, toate erau gata și-l putură înmormânta. Nimeni nu și-a închipuit că n'ar fi fost lucru firesc cu moartea lui Cassim.

Trecură mai multe săptămâni. Într'aceea hoții iarăși se'ntorc odată la peșteră, pe care o ocoliseră mai mult timp. Pentrucă ei voiau să treacă mi-

rosul de putrejune al mortului. Spre mirarea lor văzură, că acesta dispăruse și că săculețele cu bani încă se împuținaseră.

„După cum vedem, zise căpitanul, secretul nostru nu l-a cunoscut numai mortul. Suntem descoperiți și pierduți, dacă nu ne vom păzi! Pe încetul vom pierde comorile adunate de înaintașii noștri, ba suntem amenințați a fi și prinși. Trebuie să omorîm și pe al doilea, care știe de secretul nostru. Pentrucă a trebuit să fie cineva, care să iă pe mort de aici. De aceea unul dintre noi, cel mai curajos, mai îndemânatic și întreprinzător trebuie să se îmbrace ca călător, să meargă în oraș și să cerceteze, dacă nu se vorbește despre cineva, care ar fi murit fără de veste. În chipul acesta am descoperi, cine a fost omul pe care noi l-am omorât, după cum a meritat și vom ști și unde locuia el. Mai departe apoi vedeà-vom noi, ce vom face“.

În urma aceasta, cauza se încredință unui hoț. Chiar a doua zi hoțul își schimbă hainele și plecă la drum spre cetate, unde ajunse foarte de

vreme. Pe piață erà numai o singură prăvălie deschisă, în care ședeà pe scăunenciu un cârpaciu bătrân. Hoțul pofti bună dimineța și zise cătră el: „Moșule, tare de dimineța începi să lucrì. La bătrânețele tale mai poți vedea așa de noapte?“.

— „Ori cine ești, răspunse cârpaciul, fără doar și poate nu mă cunoști; îți spun că cu toată vrâsta mea, tot am ochi foarte buni; chiar și de unăzile ți-am cusut un mort, și unde? — la un loc, unde nu erà mai multă lumină ca aici. — „Ce spui? Un mort?“ poate vrei să zici ciarciaful, în care erà învălit“. — „Ba nu, eu știu ce zic“, răspunde păpucarul. „Dar tu vrei numai să mă ispitești. Ei! n'o să izbutesti“.

Hoțul văzù acum cum stă treaba; puse un galben în mâna păpucarului și zise: „Nu vreau să-ți aflu secretul; arată-mi numai casa unde ai cusut mortul!“ — „Imi pare rău“, răspunse păpucarul, plăcerea aceasta nu ți-o pot face, pentru că am fost dus până la un loc, acolo mi-au legat ochii și m'au dus într'o casă, din care am ieșit iară cu ochii legați“. — „Cred că cel

puțin drumul îl vei ști! „Vino deci cu mine, vom umblă cruciș curmeziș, cum ai umblat tu atunci. Și fiindcă tot muncitorul este vrednic de plata sa, mai ține un galben!“.

Bătrânul cumpăni cei doi galbeni în mână și stete pe gânduri. În sfârșit zise: „Nu pot stă bun, că voiu nimeri drumul. Fiind însă că dorești să cercăm, poștește. O să-mi dau silința“.

Plecară împreună. La un loc anumit zise Mustafa: „Aici mi-se legară amândoi ochii“. — „Bine“, răspunse hoțul, care își și scoase batista. „Să încercăm oare nimerim și mai departe“. Zicând acestea, îi legă ochii și merse mai departe, acum purtând el pe bătrân, acum purtându-l acesta pe el, până când Baba Mustafa zise: „Nu cred, că atunci să fi mers mai departe“. — Hoțul făcù iute un semn cu creta înaintea casei unde steteau — erà în faptă casa lui Cassim — și apoi îi luă legătoarea de pe ochi.

Hoțul îi mulțami pentru bunăvoință și fără întârziere se grăbi în pădure ca să raporteze tovarășilor săi.

Nu mult după aceea eși Morghiana din casă, să aducă ceva. Când se re-

întoarse, văzù semnul de cretă dinaintea uşei și se întrebă singură: „Ce să'nsemneze asta? Este asta jucărie, ori are cineva gânduri rele în contra stăpânului meu? La toată întâmplarea este bine să fie omul cu băgare de seamă“. Ea luă numai decât o bucată de cretă și făcù acelaș semn înaintea mai multor case vecine. După aceea întră în casă fără să spună ceva stăpână-sa.

Intr'aceea hoțul ajunsse la soții lui și le spuse, cum a iscodit casa. Căpitanul îl laudă și porunci ca ceata întreagă să-și schimbe hainele, să ascundă sub ele arme și să se furișeze în cetate pe cărări deosebite, apoi să se întâlnească în piața cea mare. El aveà de gând ca cel reîntors să-i arate casa și apoi să se socotească, ce e de făcut?

Porunca căpitanului fu împlinită. Când ajunsse el cu călăuzul dinaintea unei case, unde făcuse semn Morgiana, călăuzul zise: „Acesta e semnul!“ Trecând însă ceva mai departe, ca să nu deà prilej de bănuială, la casa vecină văzură acelaș semn. Atunci întrebă căpitanul, care din două este

cea adevărată? Călăuzul erà tot mai zăpăcit, văzând că și următoarele trei case au acelaș semn. — „Eu am făcut numai un semn“ zise el, „cine a făcut celelalte nu știu. La care am făcut eu semn, nu pot găci“.

Căpitanul se duse numai decăt în piață și însărcină pe cel dintâi dintre oamenii lui, pe care-l întâlni, să spună celorlalți, că li-s'a zădărnicit tot planul.

Hoții se retraseră în pădure și a doua zi trimiseră un alt iscoditor. Cu ajutorul cărpaciului, află și acesta casa lui Cassim și la un loc cam ascuns, făcù un semn cu roșu. Morghiana însă, care erà cu multă băgare de seamă, descoperi semnul și iară le strică planul...

Acum luă însuși căpitanul cauza în mână. El și fù condus de papucar înaintea casei lui Cassim, nu făcù însă nici un semn, ci preumblându-se de câteva ori pe dinaintea ei, și-o întipări în minte așa de bine, că erà peste puțină să o schimbe cu alta. După aceea se reîntoarse în pădure și-și făcù planul. Prin supușii săi cumpără în

satele vecine douăzeci de catâri și patruzeci burdufuri goale pentru ulei. În fiecare burduf băgă câte un hoț și-i încarcă pe măgari. Cu caravana asta de măgari, căpitanul străformat ca negustor de ulei, plecă spre cetate, unde ajunse cătră seară. El se duse drept la casa lui Cassim, în care locuia acum Ali Baba.

Ali Baba, după obiceiul lui, ședeà înaintea ușei să răsufle aer curat. Căpitanul hoților se duse la el și-i zise: „Domnule! cu uleiul meu în burdufuri, viu foarte de departe și nu știu, dacă voi mai căpătâ undeva loc de mas. De m'ai primi pentru noapte în casa ta, ți-ași fi foarte mulțămitor“. — „Din toată inima răspunse Ali Baba și-l pofti să între în curte cu catârii. Aici porunci sclavilor să i să ajute străinului să iee sarcinile de pe catâri. Și stete și el de față până se isprăvi lucrul acesta. Când eși străinul din grajd, se uită împrejur prin curte, unde s'ar putea culcă. Ali Baba însă zise, că el nu poate suferi ca oaspele lui să doarmă sub cerul liber și-i dete o odaie din casă.

Căpitanului nu-i plăcù de loc îngrijirea asta a lui Ali Baba. El ar fi dormit bucuros în curte, pentrucă atunci s'ar fi putut întâlni mai ușor cu hoții din burdufuri. Invitarea lui Ali Baba însă n'o putù respinge.

Dupăce au mâncat amândoi împreună, căpitanul se duse în odaia lui, iar Ali Baba porunci slavei sale Morghiana, ca pe a doua zi să pună la îndemână cearșafurile pentru baie, fiindcă doreà să se scalde, iar la reîntoarcere să fie gata o ciorbă bună de carne.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Dupăce a poruncit acestea, s'a culcat. Morghiana însă se apucă de lucru. Pe când așezà cearșafurile, deodată i-se stinge lampa. Din întâmplare în toată casa nu se mai găseà ulei. Atunci îi veni în minte, că poate scoate nițel ulei și din burdufurile străinului și cu lampa stinsă trecù prin curte cătră grajd. Când deschise ușa, hoții ascunși în burdufuri gândeau că e căpitanul și când ea puse mâna pe cel dintâiu burduf, hoțul din el întrebă: „e vremea?“. Morghiana se spărie, dar fiindcă erà fată cuminte,

se reculese îndată și răspunse încet: „încă nu, dar îndată!”

Se duse la al doilea burduf; aici auzi aceleași vorbe și tot astfel până la cel din urmă, în care erà uleiu într'adevăr. Fata umplù lampa și se duse în casă. Aici trezi pe sclav și-i zise să umple o căldare mare cu uleiu din burduf. Sub căldare apoi aprinse un foc strașnic. Când ferbea căldarea, zise sclavului să-i ajute a o duce în grajd. Aici turnă pe gaura, ce-o lă-saseră hoții pentru răsufare, în fiecare burduf, atâta uleiu ferbinte, cât erà de lipsă ca să se înădușe și să omoare pe hoți.

Morghiana se reîntoarse în bucătărie și așteptà să vadă ce se întâmplă. Nu trecù mult și căpitanul începù să arunce petricele mici în curte. Acesta erà semnul ca hoții să taie burdufurile și să iasă afară. Fiind însă că nu se mișcă nimeni, spăriat se duse singur în curte. Puțin după aceea Morghiana îl văzù fugind în ruptul capului din grajd și după aceea sărind peste zid afară din grădină. Sclava, liniștită, că a scăpat pe dom-

nul său și familia lui de pierirea sigură, se culcă și ea.

A doua zi, când se întoarse Ali Baba dela baie, Morghiana liniștită, îi aduse ciorba de carne, fără să zică ceva. Numai când stăpânul ei se miră că oaspele lui, neguțatorul străin, încă nu s'a dus în piață, îi descoperi cele întâmplate peste noapte.

Ali Baba se miră de înțelepciunea fetei și zise: „Morghiană, totdeauna mi-ai servit cu credință. Astăzi am să-ți mulțămesc chiar vieța mea. Ți dăruiesc libertatea. Mai târziu însă te voi și răsplăti. Deocamdată trebuie să ne scăpăm de cadavrele mișeilor acestora, fără ca să afle lumea ceva despre ei“.

Au săpat în grădină o groapă largă și adâncă, în care Ali Baba cu ajutorul Morghiane și al sclavului, îngropară și astupară pe toți hoții uciși, împreună cu burdufurile.

Intr'aceea căpitanul hoților, aprins de mânie, ședeà în peștera cu comorile și coceà planuri de răsbunare.

Câteva zile mai târziu iară sosi în cetate un nou neguțator cu foarte multe covoară prețioase de Persia. El

închiriă număi decât o prăvălie în piață și dupăce așeză marfa în ea, începù a cercetă pe neguțătorii vecini. Intre aceștia eră și feciorul lui Ali Baba, care țineă prăvălia unchiului său Cassim. Neguțătorul străin eră un om foarte umblat în lume și știă povestì multe. Fiindcă feciorul lui Ali Baba eră om deștept, legă îndată prietenie cu Hussein — așa se numeă străinul, — crezând, că va aflà dela el lucruri, cari îi vor fi folositoare în călătoriile lui următoare. Se păreă, că și lui Hussein îi plăceă de tânăr, pentrucă îl învită mai des la masă.

Feciorul lui Ali Baba n'a vrut să rămână dator străinului și într'o zi preumblându-se amândoi pe stradele cetății, întocmì lucrul de așa, că trecură pe dinaintea casei tătâne-său, unde îl poftì puțin înlăuntru.

Străinul nu primì îndată, pe urmă totuși întră. Morghiana fu însărcinată să gătească de cină. Când aduse ea mâncarea aruncă odată privirea în fața oaspelui. Ei i se părù că recunoaște trăsăturile acestuia și numai decât își făcù un plan.

Pe timpul cinei ea erà cu mare bågare de seamã asupra strãinului și vãzù, cã acesta umpleà des paharele lui Ali Baba și a fiului sãu, prefãcându-se cã bea și el. „Blãstãmatul acesta vrea sã ucidã pe stãpãnul meu, dar nu o sã izbuteascã“, zise ea. Eșind afarã, zise cãtrã sclav, ia-ți doba cu zurgãlae sã mergem înlãuntru și sã jucãm înaptea oaspelui jocurile, cari le jucãm noi câteodată. Morghiana îmbrãcã o hainã de joc pompoasã, cu un brãu cusut cu argint, de care atãrnã un pumnal mic de argint. Abdallah își luã doba și facând închinãciuni intrarã amândoi în odae. Fata începù a jucã în tact dupã muzica lui Abdallah, cu atãta dibãcie, încât toți trei bãrbații priveau la ea cu multã luare aminte.

Sfârșindu-se jocul ea apucã o farfurie de argint și, dupã obiceiul țãrii, adunã daruri dela privitori. Ali Baba și feciorul lui deterã amândoi câte un galben. Acum se apropiã ea de strein și pe când acesta își scoteà punga, deodată îl strãpunse cu pumnalul în inimã. Ali Baba și fiul sãu sãrirã spe-riati în sus, Morghiana însă rupse

haina lui Hussein și scoase de sub ea o armă ascunsă. „Privește mai de aproape pe omul acesta, o! stăpânul meu, și vei recunoaște în el pe neguțătorul de ulei și pe căpitanul hoților, care umblă să-ți iâ vieața!“

„Morghiana, astăzi îmi scăpași a doua oară vieața“, zise Ali Baba. „Întâia dată ți-am dăruit libertatea, acum te fac nora mea“.

Căpitanul hoților fu așezat lângă tovarășii săi. De aici înainte Ali Baba eră foarte băgător de seamă. Numai după mai multe luni avu îndrăzneala să mai cerceteze odată peștera. Aici nici o urmă de picior de om, nici un semn, că doară ar fi umblat cineva pe acolo. Dintr'asta își făcù judecata că toată ceata hoților este stârpită și că numai el cunoaște secretul.

El păstră secretul cu credință și nu-l împărtăși decât fiului său. Amândoi folosiră comorile cu înțelepciune și încă multe sute de ani după aceea, urmașii lui Ali Baba stăteau în mare vază și ocupau deregătorii înalte în cetatea aceea. Acum s'a stâns familia și a rămas numai istoria ei.

Calul fermecat

Un păstor de cămile sărac, care trăia în orașul Damasc, avea doi feciori, pe unul îl chema Ali, pe celălalt Obrahim. Când a fost să moară, era foarte îngrijat, ce se va alege, după moartea lui din băiatul cel mai mic. Pe cât era de iute și îndemânat Ali cel mai bătrân, pe atât de încetinel, leneș și visător se arăta Obrahim încă de mic. De aceea bătrânul nici nu știa ce va apuca ca să poată trăi.

După ce murise tatăl, Ali se duse cu caravanele prin deșerturile năsi-poase, pentru că se bucura să vadă țări streine, să vadă tot felul de lucruri însemnate, cum a făcut pe vremuri și tatăl său, care povestează de multeori despre călătoriile făcute în țări depărtate. Înainte de a părăsi el însă Damascul, căută pentru fratele său un loc de fecior, (servitor) într'o cafenea. Lui Obrahim îi plăcu slujba asta crezând că nu va avea lucru greu, toată ocupația lui era să ducă cafele mușteriiilor, să le umple pipele și să le aprindă.

Cu toate acestea cafegiul îl certă în toate zilele, pentru că Obrahim eră mare tăntălău și nebăgător de seamă. Acuș vărsă cafeaua pe haina unui mușteriu, acuși da unuia luleaua fără s'o aprindă, acuși iară, la al treilea, îi aruncă în pantof un cărbune aprins. Mușteriii se plâneau de el, cafegiul se năcăjea și în sfârșit îi spuse să-și vază de drum.

Obrahim nu-și făcù multă bătaie de cap pentru asta, ieși vesel din cafenea, având credință tare că o să dee el și peste noroc. Zile întregi rătăceă pe străzi încoace și încolo, până și-a prăpădit puținele parale, pe cari și le-a fost câștigat mai înainte. În curând a trebuit să se bage iarăși servitor la un neguțător bogat. N'avea alta de lucru, decât să meargă pe lângă calul stăpânului, când ieșea călare, sau să aducă luleaua după el. Lucrurile acestea le îndeplinea așa de bine, că stăpânul eră pe deplin mulțumit.

Într'una din zile, stăpânul său îi dete o pungă mare de bani și-i zise: „Orahime, du-te în târgul de cai. Nu departe de moșea (biserică turcească) cea mare

vei vedeà un arab cu un armăsar alb foarte frumos. Cu el am încheiat târgul, spune-i voie bună din partea mea, dă-i punga asta, și adă armăsarul încoace“.

Obrahim plecă la târg, căscă gura când în dreapta, când în stânga, mai stă de vorbă cu neguțătorii de cai și tândăli multă vreme, până ajunse în sfârșit la moșeea cea mare, unde erà trimis să caute pe Arab. Intr'aceea însă își uitase cu totul, că stăpânului are să-i ducă un armăsar alb și când zări pe un turc bătrân, care ședeà pe treptele moșeii, ținând de frâu un cal negru, bătrân și slab, nu se îndoii de loc, că doară n'ar fi acesta omul și calul, de care i-a zis stăpânul său.

„Ei bătrânule“, zise el și își deslegă punga dela cingătoare, „așa e, că dela d-ta a cumpărat stăpânul meu calul?“

Bătrânul șiret îndată băgă de samă, că aici poate face bun chilipir, iute se ridică de unde ședeà și răspunse zâmbind: „Da! de bună samă. D-ta aduci prețul și vrei să iai calul?“

„Așa este!“ răspunse nepăsător Obrahim și-i dete punga plină. „Numără și d-ta, banii sunt toți, aur ca ghiața“.

Turcul șiret aruncă numai o privire în pungă, o atârnă la chimir și zise râzând: „Stăpânul tău este prea cinstit mușteriu... știi c'a numărat bine. Și el și tu, să aveți noroc la târg“. Cu acestea își luă ziua bună și se făcù nevăzut în îmbulzeală, iar Obrahim se suî pe negrul cel slab și călări fălos cătră casă. Ajungând la poarta domnu-său, duse calul în curte, și dă de știre stăpânului, că a sosit și a isprăvit cu ce l-a însărcinat. Neguțătorul se coboară iute în curte, se uită în toate părțile și apoi zise cu față prietinoasă: „ei, dar unde-i armăsarul cel alb?“

„De armăsar alb nu știu nimic“, răspunse cu nepăsare Obrahim. „Omul de lângă moșee mi-a dat numai pe negrul ăsta pentru tine“.

„Dar, unde-s banii? banii mei“, strigă neguțătorul spăriat, unde-i punga cu mii de piastri?“

„Ei! stăpâne, mi-ai poruncit să dau banii omului de lângă moșee, și să-ți aduc dela el calul“, zise Obrahim. „Așa am făcut“.

„Pentru Dumnezeu și marele profet“ strigă stăpânul, smulgându-și părul din cap, „ai dat tu atâta amar de

bani pentru o mârtoagă ca asta? Haida numai, la judecată, slugă leneșe și blăstămată... pentru prostia ta să te judece la bățai, până nu-i mai putea răbdă!“ In mânia sa chemă câțiva sclavi, cari îl umflară pe sus până în piața cea mare, unde ține cadiul (judecătorul) judecată.

Cadiul ascultă toată întâmplarea și apoi judecă pe Obrahim să plătească stăpânului întreaga sumă, ce i-o încredințase; dacă nu va fi în stare să i-o înapoieze, stăpânul său îl poate vinde în târg ca pe un sclav (rob), iar banii, ce-i va căpăta pentru el, să-i păstreze ca despăgubire.

Obrahim a fost dus la casa stăpânului său, carele mânios afară din cale, porunci să-l desbrace de hainele cele bune, îl îmbrăcară cu niște haine rupte și murdare, apoi îi porunci să iee mârtoaga de căpăstru și să meargă după el. Toate rugămințile sârmanului Obrahim au fost zădarnice, căci năcazul neguțătorului eră așa de mare, cât nici nu-l duse la târgul de sclavi, ci în târgul de vechituri, unde cumpărau numai cei mai săraci oameni.

Multă vreme nu s'a îmbiat nime să dea ceva pentru cal și pentru om. Cătră seară se apropie de ei un bătrân sdrențos și întreabă, cu ce preț se vând? Neguțătorul îi ceru o sumă de batjocură, parte pentrucă se săturase de atâta stat, parte ca pe bietul Obrahim în semn de pedeapsă să-l dea pe mâna unui om cât mai prăpădit. Bătrânul scoase iute o pungă murdară, plăti suma neînsemnată și porunci lui Obrahim să urmeze cu calul după el. Năcăjit și supărat, Obrahim se duse după noul stăpân într'un capăt depărtat și sărăcăcios al orașului, la o casă ruinată; aici, i se porunci să intre cu calul într'un grajd rău și întunecos, unde fură încuiați până a doua zi. Nu trecu mult, stăpânul se întoarse la ei, aruncă pe pământ o legătură de paie și în ieslele de piatră, singura unealtă ce se găsea în grajd, câțiva pumni de orz. După aceea dete lui Obrahim o bucată de pâine uscată și un urcior cu apă, îi pofti noapte bună și încuie iar ușa după sine.

Plângând, Obrahim se puse să șadă pe pământ și se gândea la soarta lui tristă, fiind însă, că flămânzise toată

ziua, ca să-și stâmpere foamea, roase pânea uscată și beu odată apă, după aceea se uită, ce face calul. Acesta răscolea prin orz, fără să mănânce din el. Crezând, că dobitocul de aceea nu mănâncă, fiindcă orzul ar fi prea uscat, luă urciorul și udă orzul, dar calul nici acum nu vrea să mănânce, ci clătină din cap și se uită la Obrahim cu o căutătură deosebită.

„Sărman animal!“, zise acesta, „ai căpătat și tu mâncare rea ca și mine“. Puse după aceea mâna și netezi pe tovarășul său de suferințe, se întinse apoi pe paie și dormi până a început să se lumine de ziuă. Când se trezi, gândul cel dintâi i-a fost calul. Se sculă și se uită dacă a mâncat ceva din iesle. Ce mirare l-a cuprins însă, când în loc de orz, găsește în iesle o grămadă de gălbiori noi, nouți. Stetea încă și se gândea la comoara ciudată, când, iacă se aud pașii bătrânului.. iute iă aurul din iesle și-l ascunde într'un colț întunecos. Calul făcu din cap, ca și când i-ar fi zis: foarte bine, foarte bine.

Bătrânul iară aduse sclavului de mâncare pâne uscată, și-i porunci să

pună pe cal o șea rea și să iasă la piață, acolo să-l închirieze pe ceas, cu cutare sumă, la cine vreă să călărească prin oraș, dar totdeauna să alerge pe lângă cal, ca, dacă trece ceasul, să ia calul și paralele.

Obrahim mergea încet cu calul pe strade către piață. Acolo se vindeau multe lucruri bune și era un miros, care-ți făcea gust. Obrahim stete în colț și aștepta să vină cineva, să-i închirieze calul. Cu oarecare poftă se uită la bucatele cele bune, cari le vede înaintea sa și îi pare rău că n'a băgat în buzunar un gălbior, ca să se sature odată după pofta inimei. Atunci îi plesni deodată în minte, că banii sunt ai stăpănu-său, care a cumpărat calul. Se gândea și iară se gândea, cum ar face ca calul să fie al lui, pentru că el nu era așa prost, să nu înțeleagă, că numai un cal năzdrăvan este în stare să prefacă orzul în aur.

De multă gândire neobicinuită, Obrahim nici nu băga de seamă, că se făcuse seară, fără ca să se arete un călăreț pentru calul lui. Cum începù să se întunece, se întoarse la

stăpân și-i zise supărat: „Stăpâne, cu noi, cu amândoi, ai făcut slab negoț. Toată ziua am așteptat în colțul pieții, dar toți râdeau de calul nostru bătrân și slab, n'a yrut nime să călărească pe el“.

„Ei, ei!“ borborosî bătrânul, năcăjit. „Mâne, poate va fi mai bine! De altcum amândoi nu sunteți vrednici de pânea și orzul, care vi-l dau!“

Dar, nici a doua zi n'a fost mai bine. Obrahim, care și acum des de dimineață, găsi iară orzul schimbat în aur; flămânzi cu toate acestea ziua întreagă în colțul pieții, pentru că nime nu-i cerea calul și el nu îndrăzneă să-și scoată un gălbior din cei ascunși, ca să-și cumpere de mâncare. Seara însă, totuși se întoarse voios acasă, pentru că îi venise un gând bun. „Stăpâne, zise el, iar n'am căpătat nimic, dar cel puțin îți aduc nădejdea, că-ți vei putea căpăta îndărăt banii, cari i-ai dat pentru mine și pentru cal.

Astăzi am întâlnit o rudenie a tatălui meu, care a avut noroc în călătoriile sale neguțătorești și acum s'a întors acasă cu parale frumoase.

L-a întristat soartea mea și este gata să mă răscumpere, pe mine și calul, dacă n'ai cere o sumă mare pentru noi“.

Bătrânul ascultă și dă voios din cap, apoi zise: o să mă mai gândesc până mâne.

Cum se făcù ziuă Obrahim adună, iară gălbiorii din iesle, scoase pe cei din colțul grajdului și i ascunse cu grije pe toți în chimir. A doua zi, când descuie bătrânul și la întrebarea înoită a lui Obrahim cerù o sumă cam mărișoară, acesta se prefăcù supărat și zise suspinând: „O! stăpâne, tare mă tem, că rudenia mea n'o să jertfească o sumă așa mare... voiui cercă însă, cu rugăminți, ca să-l înduplec. Din inima lui, sclavul se bucurà, pentru că suma cerută nu treceà pe cea care o aveà în pungă. De aceea astăzi nici nu ieși cu calul la piață, ci într'o altă parte a orașului, își închiriă un grajd și băgă calul vrăjit în el. După aceea alergă îndărăt la stăpânul său și-i spuse vesel că rudenia este gata să-i rescumpere libertatea și că i-a și dat prețul pentru cal și pentru el. Zâmbind bătrânul

puse mâna pe gălbiorii sclipitori pof-tind lui Obrahim noroc și sănătate.

Obrahim nu-și încăpea în piele de bucurie. Alergă iute într'o prăvălie de haine, își cumpără un caftan de mă-tasă, pantaloni țesuți cu mătasă și un turban (învălitoare de cap) alb ca zăpada, pentru că de mult își tot doriă să aibă și el odată haine frumoase. După aceea se duse la un bărbier, se tunse și se rase și fiind și dela fire frumos, acum părea mai voinic și mai impu-nător, încât aproape și calul părea că nu-l mai cunoaste; cel puțin calul clătină din cap și bătă din picioare, când intră în grajd. Poate că negrul voiă să-i dea a înțelege, că ar ieși bucuros în aer liber. Lui Obrahim însă nici prin minte nu-i trecea să călă-rească pe o gloabă așa slabă, care îi plăcea numai, fiindcă în toată dimi-neaua îi umplea punga cu aur. După câteva zile, adunându-și o sumă în-semnată, își cumpără o pereche de cai de călărit, mari și frumoși, luă un servitor, închiriă o casă frumoasă și cheltuiă boerește, încât Damascul în-treg vorbiă numai de un tânăr, fru-mos și bogat.

Obrahim a trăit acum câțva timp fericit și boerește. Nu lucră chiar nimic și se simțea foarte bine. Toată ziua ședeă prin cafenele, alergă prin bolte, ca să cumpere tot ce-i plăcea și se gândea, că traiul ăsta dulce nu o să se sfârșească, cătu-i lumea. Într-o dimineață, însă, se întâmplă, că stăpânul său cel vechiu, neguțătorul cel bogat, intră în prăvălia unui argintar, tocmai când Obrahim plătea un ac prețios, cu gălbiori foarte mulți. Neguțătorul se uită cu mirare la tânărul împodobit și recunoscă în el pe vechiul servitor, pe care în mânia sa îl vânduse ca rob, cu câteva săptămâni mai înainte. Deodată îi tresări ca fulgerul o bănuială și o aruncătură de ochiu asupra aurului cu care plătea Obrahim, îl întări în presupunerea sa.

„Stai mișelule!“, strigă el apucând pe Obrahim strâns de mână. Acesta, care nu băgase încă de samă, cine stă după el, se uită mânios îndărăt și se spăria recunoscând figura amenințătoare a stăpânului său de mai nainte, care-i strigă: „Am pus mâna pe tine ticălosule! Hei, hei, te-ai făcut prost

și nărod, numai ca să mă poți înșelă mai bine! Eu singur am crezut, că ești prost și m'am înduplecat a crede, că tu ai dat banii pentru mârtoaga ceea de cal! Acum am dovadă înaintea ochilor, că banii i-ai ținut pentru tine, pentrucă aurul cu care plătești aici, este același, care ți l-am fost dat atunci. Haide numai la judecător! De astădată nu scapi așa ușor, cum ai scăpat întâiaș dată!"

Inzadar spuneà Obrahim că nu-i vinovat. A fost târît la judecător, unde a trebuit să deà seamă de tot ce a făcut și unde a petrecut în timpul din urmă. Erà într'o stare proastă. Când a fost chemat bătrânul, căruia fusese vândut, ieși la iveală, că și dela acesta se rescumpărase tot cu acelaș fel de monedă, iar pe rudenia, despre care spuneà că i-ar fi dat banii, n'o puteà aduce de mărturie, pentrucă nici nu aveà o astfel de rudenie. În strâmtoarea și frica lui de batjocură și rușine, nu-i rămase alta, decât să spună adevărul și oricât de greu se hotărî să descopere puterea năzdrăvană a calului său, a trebuit să o facă. Cu asta însă a pățit-o. Nimeni nu-i credeà. Jude-

cătorul îi zise, că este un mincinos obraznic și-l scuipe în față. Singurul lucru ce l-a dobândit Obrahim, cu rugămintele și jurămintele sale, a fost, că nu l-a judecat numai decât la pedeapsă aspră, ci mai întâi a fost închis peste noapte dimpreună cu calul, ca să se dovedească că n'a spus adevărul.

Judecata asta iară l-a făcut cu voie bună, pentrucă a doua zi trebuia să se găsească aur în iesle și spusele lui să se dovedească ca adevărate, așa gândea Obrahim. Cu ușurătatea-i înăscută se culcă vesel. Noaptea avu un vis ciudat. I se părù că calul își apleacă capul spre el și-i vorbește graiu de om:

«Cu cine vorbește de mine,
Aceluia nu-i slujesc.
Iar cu leneșul, ca tine
Încă nu îmbătrânesc».

Când se deșteaptă, Obrahim uitase visul ciudat. Dar, în curând a trebuit să-și aducă aminte de el. Când se duse la iesle, să se uite după aur, vai! nu găsi decât orzul, care i-l pusese de cu seară acolo. Inzadar scormoni grăunțele, înzadar căută peste tot... n'a

găsit nimic ce să aibă asemănare cu un galben! Văitându-se amar, se trânti la pământ. Acum erà gata cu tot norocul și nădejile lui. Acum știà, că nimic nu-l poate scăpà de pedeapsă și rușine.

Dovedit ca înșelător, a fost închis într'un turn, iar calul care nu erà vrednic nici de mâncarea lui, a fost scos afară din oraș și lăsat să se ducă unde-l vor duce ochii.

În temnița întunecoasă, pentru întâia dată în viețã, Obrahim s'a gândit, că ce a făcut el până acum și își aduse aminte de visul avut în noaptea trecută. Își făcù imputările cele mai aspre pentru lenevirea și nesocotința sa, pe lângă aceea, vedeà singur că a fost om nerecunoscător, pentrucă în binele său niciodată nu s'a gândit și la binele calului credincios, căruia aveà să-i mulțamească tot norocul său. „Ah!“ strigă el, suspinând din băerile inimei: „N'am făcut-o din răutate, că m'am purtat astfel cu tine, dobitocule bun, și nu te-am scos barem la aier curat! Dacă ai mai fi odată al meu, nu m'ași mai purtã cu tine așa nesocotit și prost. Cum te-ași mai țineà acum și ce lu-

cruri folositoare ași mai începe de aici înainte! Astăzi însă orice planuri, cât de bune nu-mi folosec nimic... sunt închis și părăsit!"

Zicând acestea, bietul începù iară să plângă și să suspine. Deodată însă aude lângă sine un sgomot ciudat, deși în jurul său erà noapte de nu se vedeà mâna, i-se părù, că aude lângă el o sforăitură cunoscută. Tremurând își întinse amândouă mânilor și într'adevăr, dete cu mâna de capul credinciosului său cal, care-l netezise. Cu lacrimi de bucurie își încolăci brațele în jurul grumazilor lui și urmă după cal, care-l duse încet înainte, într'un coridor întunecos, ce stă în legătură cu închisoarea lui de sub pământ. La capătul coridorului, noaptea înstelală sclipcă printre gratiile groase de fier, cari se deschiseră îndată ce le-a atins calul cu nasul. Ca vântul se aruncă acum Obrahim pe calul iubit și fără să se oprească, trecù pe străzi până la poarta cetății, care încă se deschise cum o atinse calul.

Calul sbura acum cu o iuțime de necrezut. Când se crepa de ziuă erau departe, departe. Obrahim lăsă calului

frâu liber, să-l ducă unde va vreà. Tre-când prin deșerturi năsipoose, și fiin-du-le sete, se abăteau la câte o fân-tână răcoritoare. Spre seară lui Obra-him i-se păreà că vede în depărtare o cetate mare, care îl făcù să se bucure. De călătoria cea lungă, nu se simți de loc obosit.

Numai când calul și călărețul ajun-seră mai aproape văzù Obrahim că ceeace credeà el, că este o cetate, erau numai niște stânci de o formă ciu-dată, așezate ca niște case. Calul ne-chezând vesel, coti într'o stradă de stânci și merse spre cea mai puternică stâncă, ai fi crezut că este o cetate re-gească. Se vedeau la ea turnuri înalte, scări largi, niște stâlpi înalți și păreți mari. Calul se oprì la una din trep-tele acelea, Obrahim sărì de pe cal și ostenit se întinse să doarmă pe treapta cea mai de dinjos. In zori de zi îl tre-zește nechezatul calului său. Plin de mirare se uită împrejur. Mai întâi cre-deà, că numai a visat, dar văzând ce-tatea de stâncă, se încredință, că nu e vis, se ridică în picioare și merse după cal, care pășià înaintea lui ca un călăuz, întorcându-și adesea capul în-

dărat. Calul îl călăuzi până la niște trepte înguste, cari duceau drept în sus pe perețele stâncii și își aruncă privirea înspre vârful stâncii. Obrahim înțelese că trebuie să se urce.

I-se părea însă, că scara nu are capăt. În fel și fel de sucituri, trecu peste turnuri și coridoare tot mai sus și mai sus până când în sfârșit Obrahim ajunse pe vârful celui mai înalt turn, de unde putea să vadă peste cetatea de stâncă. De pe locul stâncos, unde stă, jur împrejur se ridică o cunună de ziduri încolțurate, formând la mijloc o odaie rotundă neacoperită, decât de bolta albastră a cerului. La stânga scării, deasupra, era așezată o piatră puternică în patru colțuri și pe ea o sabie uriașă. În mijloc pe o bucată de stâncă era un vultur mare cu aripile întinse, cât pe colo. Vulturul era de piatră, dar cu ochi vii, cari sclipeau ca ochii unui om, îndreptați cu tristeță spre ghiarale sale, cari erau încătușate cu un lanț greu de aur. Capătul lanțului era înțepenit de un dinte din coroana zidului.

Obrahim nu-și putea întoarce ochii dela pasărea încătușată. Abia la a doua

privire băgă de samă, că vulturul are pe cap o coroană, iar în ghiară un măr, simbolul domnesc și sceptru. Ochii triști ai vulturului nu-l slăbeau de loc; i-se părea că trebuie să dea ajutor sărmanului animal, că trebuie să-l scape. Se trudi să desfacă lanțul să-l deslege dela zid, dar înzadar. Părea că-i crescut de zid, ca și de ghiările de piatră ale vulturului. Atunci Obrahim iară dete cu ochii de sabie. Deodată se repede, smulge sabia din teacă și o ridică în sus. Ea scli-pea și lumină la razele soarelui. Obrahim lovì puternic lanțul, care zângă-nind, se desfăcù în două părți.

Abea s'a întâmplat aceasta și vulturul își ridică în sus capul, care până atunci îl ținea plecat, bătù din aripi și își luă sborul în aer. Obrahim se uită mirat în urma lui. Atunci, vulturul lăsă să-i cadă în mâna lui Obrahim mărul domnesc și sceptrul, în sfârșit își scutură capul și coroana căzù tocmai pe capul tânărului. În clipa aceea Obrahim auzì un sgomot puternic, ce i-se părea că vine din afunzime. Mirat băgă de seamă că stâncile cari să-mănau așa de tare cu un oraș, aevea se și prefac în oraș. O mulțime de case se

înșiră una lângă alta dealungul străzilor, se deschid uși și ferestre și din case năvălesc pe străzi roiuri de oameni. Toată mulțimea aleargă către cetatea de stâncă, pe vârful căreia stă Obrahim și ale cărei turnuri și cupole se schimbă în turnurile și cupolele unui adevărat castel. Privirile mulțimei întregi erau ațintite spre tânărul împodobit cu coroana, cu sceptrul și cu mărul domnesc. Din mii de guri răsună spre el un strigăt de bucurie..., „trăiască regele nostru, ura!“

Obrahim nu știa ce să-și gândească. Se retrase buimăcit și se coborî pe treptele înguste. Pe când se coborea, pe la jumătatea turnului, iată că vede o cameră rotundă și boltită frumos, aci îl întâmpinară mai mulți bărbați frunțași, cu bărbile albe, cari se plecară înaintea lui și dintre cari cel mai bătrân astfel îi grăiește:

„Dumnezeu și marele proroc să binecuvinte pe noul nostru rege și să-i dăruiască o domnie îndelungată și fericită. Tu, prea dorite, ai desfăcut vraja care fermecase orașul și țara aceasta, de aceea să fii domnul nostru. Vino în jos la poporul tău recunoscător“.

Fără să poată rosti o vorbă, Obrahim urmă bătrânilor fruntași, cari îl duseră în partea dela mijloc a palatului regesc, ale cărui odăi pompoase, rând pe rând se deschideau de sine într'un șir lung înaintea lui și la dorința lor ieși pe un balcon înalt. Cum l-a văzut poporul, strigătele de bucurie nu mai aveau sfârșit, ostașii înarmați strălucit, își loveau scuturile în semn de bucurie, iar muzica de trâmbiți și chimvale cântă de răsună văzduhul.

Abià se reculese puțin Obrahim de strălucirea și norocul cu totul neașteptat, care a dat peste el și gândul cel dintâi i-a fost calul credincios, căruia aveà să-i mulțamească pentru aceasta. Dar zadarnice i-au fost toate căutările și cercetările... calul cu vraje s'a făcut nevăzut... nu s'a mai dat de urma lui. Obrahim înțelese acum, că dela ursita lui miraculoasă a fost hotărît, ca calul să-l facă fericit și numai acum își aduse aminte cum în ziua aceea când scăpară amândoi din robia bătrânului, calul îi făcea semn scuturându-se și scormonind cu copita, că dorește să se suie călare pe el. Mai târziu îi era rușine, când își

aducea aminte, că în nerecunoștința sa nu l-a ținut vrednic să călărească pe bunul său cal, și își propuse tare în inima sa, ca jurământul făcut în noaptea nefericită, plângând în temniță, să-l țină cu atât mai vârtos.

Adevărat, că pe iubitul său cal, nu-l mai putea îngriji, cum se făgăduise, în schimb însă avu destule prilejuri să facă fapte folositoare.

Aceasta a și făcut-o și domni mulți ani, vesel și fericit spre mulțumirea deplină a supușilor săi. Despre fratele său Ali a aflat dela alți călători, că s-a reîntors cu caravana (căraușie pe cămile) la Damasc, îl pofti în împărăția sa, unde spre mirarea lui, Obrahim îl primi șezând în scaunul domnesc cu coroana pe cap, și-l făcu și pe el fericit ca și pe ceilalți supuși ai lui.

Pescarul și nevastă-sa.

Eră odată un pescar, care trăia cu nevastă-sa într'o colibă aproape de mare și în fiecare zi se ducea cu unghița să prindă pești.

Șezând el astfel cu unghița și privind la apa cea limpede, deodată

i-se cufundă unghița, iute o trage afară când colo, iată că scoate un pește mare, mare.

— „Te rog“, zise acesta, „lasă-mă să trăesc. Eu nu sunt pește adevărat. sunt un prinț fermecat. Aruncă-mă iară în apă și lasă-mă să înot“.

— „Bine“, zise pescarul, „nu trebuie să întinzi vorbă lungă, pentrucă pe un pește, care știe vorbi, tot nu l-aș mâncă eu“.

Cu aceste îi dete drumul în apă și peștele se făcù nevăzut.

Omul se duse acasă și spuse muerii, că a prins un pește, care a vorbit cu el și i-a spus, că este un prinț fermecat și că l-a slobozit iară în apă.

— „Ah“, întrebă femeia, „și nu ți-ai poftit nimic dela el?.. nu e de loc plăcut să locuim tot în colibă, aici e strâmt și murdar. Du-te iară îndărăt și-ți poștește o casă mică, frumoșică. Peștele de bună samă este nădrăvan“.

Bărbatului nu-i veni tocmai la socoteală sfatul nevestei, se duse totuși iară la mare și cum ajunsese acolo, marea erà galbenă și verde. El se apropia de apă și strigă:

Peștișor, tu pește mare,
Nu fie cu supărare,
Cu Zamfira mea e rău,
Ea nu vreă, cum vreau și eu.

Zicând acestea deodată se ivește
peștele și-l întreabă:

— „Ei! și ce vrea ea?”

— O, zise omul, fiindcă te-am prins
eu pe tine, zice nevasta mea, trebuiă
să cer să-mi împlinești o dorință. Nu
vrea să mai locuiască în colibă. Ar
vreă bucuros să aibă o căsuță frumu-
șică“.

— „Intoarce-te numai acasă“, zise
peștele, „vei găsi-o în căsuță“.

Omul se întoarce la colibă, dar
ce să vezi? coliba nicăiri... femeia îl
întâmpină din ușa unei case nouă de
nouă.

Vino numai înlăuntru! Privește,
asta e cu mult mai bună!“

La casă eră o cămară, o bucă-
tărie, îndărătul casei o grădină cu flori
și poame frumoase, cu o curte plină
de găini și rațe.

„Ah“, strigă omul, „ce fericiți o
să trăim de acum!“

— „Să vedem“, răspunse femeia,
„o să încercăm a trăi fericiți“.

După opt, ori patrusprezece zile însă zise femeia: „Omule, casa asta îmi este prea strâmtă și curtea și grădina sunt chiar prea mici. Mi-ar plăcea mai bucuros să locuiesc într'un palat de piatră. Știi ce? Dute la pește și spune-i să ne dea un palat“.

— „Măi nevastă“, zise omul, „peștele numai acum ne-a dat o casă. Parecă nu-mi dă mâna să mă duc iară la el... poate că se supără“.

— „Ce vorbă“, zise femeia, „eu știu că el poate face asta și o și face bucuros. Dute fără grije“.

Cam mâhnit se duse omul iară la mare și cum ajunse, apa eră sură și vânată întunecată, eră însă liniștită. Omul se apropie de ea și strigă:

Peștișor, tu pește mare,
Nu fie cu supărare,
Cu Zamfira mea e rău,
Ea nu vreă, cum vreau și eu.

— „Ei! și ce vreă acum?“ întrebă peștele.

„Oh! zise năcăjit omul, nevasta mea vreă să locuiască într'un palat de piatră“.

— „Intoarce-te numai îndărăt, vei găsi-o lângă uşa palatului“, zise peştele.

Omul se întoarse şi femeia lui stătea înaintea unui palat mare.

— „Iacă bărbate, ce frumos palat“, zise femeia. Şi acum intrară amândoi înăuntru şi cum intrară, văzură servitori mulţi şi păreţii erau frumos împodobite, şi îndărătul palatului era o grădină mare cu pădure, în ea: cerbi, căprioare, iepuri; în curte grajduri de vaci şi de cai.

— „O?“, zise bărbatul, „de aici înainte vom locui în palatul acesta frumos şi vom fi îndestuliţi“.

— „O să ne mai gândim“, zise femeia şi se culcară.

Dimineaţa cum se face ziuă, femeia se trezeşte, atinge pe bărbat cu cotul în coaste şi zice: „Bărbate, scoală-te! Tu trebuie să fii rege peste ţara întreagă“.

— „Ce vorbeşti femeie?“ zise bărbatul, „de ce să vrem să fim regi? Eu n'am poftă de rege“.

— „Bine, atunci vreau eu să fiu rege“, zise femeia.

— „Ah! nevastă, cum poţi tu să fii rege? Peştele nu te va face“.

— „Bărbate“, se răsti femeia, „dute unde te-am trimes. Eu trebuie să fiu rege“.

Și s'a dus omul, dar erà foarte supărat, că femeia lui vreà să fie rege. Când ajunse la mare o găsi sură-nea-gră, apa vâjeià și spumegà. El se apropie și strigă:

Peștișor, tu pește mare,
Nu fie cu supărare,
Cu Zamfira mea e rău,
Ea nu vreà, cum vreau și eu.

— „Ei! ce vreà iară? întrebă peștele. BCU Cluj / Central University Library Cluj

— „Ah“, zise omul, „nevastă-mea vreà să fie rege“.

— „Dute numai acasă, rege vei găsi-o“, zise peștele.

Omul se duse acasă și când ajunse la palat, vede soldați mulți cu trâmbițe și tobe și femeia lui ședeà pe un tron de aur și diamante și pe cap aveà o coroană mare de aur, iar pe de-a-mândouă părțile steteau în rând câte șease fecioare, una tot cu un cap mai mică ca cealaltă.

— „O!“ zise bărbatul, „tu ești rege acum?“

— „Da“, zise ea, eu sunt rege“.

El, dupăce s'a uitat câtva la ea, zise:

— „O, femeie, ce frumos e că ești rege! De aici înainte n'avem ce să ne mai cerem“.

— „Ba nu bărbate, rege am fost destul, acum vreau să fiu împărat“.

— „Vai de mine, nevastă, tu vrei să fii împărat“.

— „Bărbate“, strigă femeia, „dute la pește, eu vreau să fiu împărat“.

— „Nevastă“, zise bărbatul, „împărat nu te poate face. Asta n'o pot cere dela pește“.

— „Eu sunt rege“, zise nevasta, „și tu ești bărbatul meu; cară-te numai decât!“

Și se duse omul și cum mergea astfel își gândea el: „asta totuși nu merge bine. E prea obraznic să ceară a fi împărat. În sfârșit și peștele va fi sătul de atâtea poște. Intr'aceea ajunse la mare și apa eră neagră și groasă, suflă însă un astfel de viscol, că marea se legănă în toate părțile, iar pe cer se adună din greu nori negri; numai foarte puțin, la mijloc, eră cerul vânăt. Omul tremurând stete în loc și strigă:

Peștișor, tu pește mare,
Nu fie cu supărare,
Cu Zamfira mea e rău,
Că nu vrea, ce vreau și eu.

— „Să aud ce mai vrea?“ întrebă
peștele:

— „Nevastă-mea vrea să fie împărat“, răspunse bărbatul.

— „Dute numai acasă, deja e împărat“.

Cum ajunge bărbatul acasă, găsește femeia pe un tron foarte înalt, turnat numai dintr'o bucată de aur, pe cap avea o coroană mare, de doi coți de înalță, de-adreapta și de-a-stânga ei trabanții, unul tot mai mic ca celălalt, începând dela uriașii cei mai mari, până la piticul cel mai mic, care nu erà mai mare decât degetul cel mic. Înaintea ei steteau mulți prinți și grofi. Bărbatul se furișă printre ei și zise: „Nevastă ești împărat acum?“

— „Da“, zise ea, „sunt împărat“.

— „Ah!“ zise bărbatul privind la ea, „ce frumos e că ești împărat! Acum fii mulțumită, pentrucă acum nu mai poți fi alta nimic“.

— „O să-mi trag pe seamă“, zise femeia.

Și s'au dus de s'au culcat, ea însă nu erà mulțamită, lăcomia n'o lăsă să doarmă; ea se tot gândea că ce mai poate fi. Intr'aceea răsărea soarele. „Ah“, gândi ea, văzând din fereastră răsărind soarele, „nu pot face eu să răsară chiar și soarele?“ și ca turbată lovì pe bărbat. „Bărbate, dute la pește, vreau să fiu ca bunul Dumnezeu!“

Bărbatul durmià dus, de aceea se spărie așa de tare, încât căzù din pat.

— „Nevastă“, zise el, „astâmpără-te și rămâi împărat“.

— „Nu“, zise femeia și se ridică în sus, „n'am odihnă. Trebuie să fiu ca bunul Dumnezeu“.

— „Vai nevastă“, zise bărbatul, „asta n'o poate face peștele“.

— „Bărbate“, zise ea și aveà o înfățișare de tot înfricoșată, „eu vreau să fiu ca bunul Dumnezeu, îndată să te duci la pește“.

Porunca aceasta îi trecù prin tot trupul, încât tremurà de frică. Afară însă erà un vifor, care mișcă copacii și stâncile. Cerul erà întunecat de tot, durduià și fulgerà... în mare undele se ridieau ca niște munți, pe deasupra cu coroană albă de spumă. Pescarul strigă:

Peștișor, tu pește mare,
Nu fie cu supărare,
Cu Zamfira mea e rău,
Ea nu vreà, cum vreau și eu.

— „Spune ce vreà acum?“, zise
peștele.

— „Ah“, răspunse el, „ea vreà să
fie asemenea bunului Dumnezeu“.

— „Dute îndărăt, că vei găsi-o la
locul ei...“

Bărbatul plecă spre casă. Dar când
ajunse acasă, nevastă-sa ședeà iară
sdrențoasă în coliba ei sărăcăcioasă,
se tânguia și plângea. Și toată vieța
ei trăi năcăjită și nenorocită. Și când
o întrebà cineva, că ce-i lipsește, răs-
pundeà: Dumnezeu nu bate cu bâta!

„ASOCIAȚIUNEA“.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Ce-i „Asociațiunea“?

«Asociațiunea» e o tovărășie mare românească, care s'a făcut înainte cu 50 de ani de mitropoliții Șaguna din Sibiiu și Șuluțu din Blaj ca să răspândească învățătura în popor. Numele ei întreg e: «Asociațiunea pentru literatura și cultura poporului român». Pe scurt îi zicem numai «Asociațiunea».

Ce face „Asociațiunea“?

Ea face mai multe lucruri de folos pentru poporul românesc și anume:

1. Tipărește cărți pe înțelesul lui, cum e și «Biblioteca poporală a Asociațiunii», pe care o vedeți.

2. Se îngrijește să trimită oameni cu carte la sate ca să țină poporului cuvântări, în care le dau tot felul de povețe cum să lucre mai bine pământul, cum să poarte negoțul, cum trebuie să se însoțească ca să poată trăi mai ușor și mai bine. Apoi îi îndeamnă să țină la datinile strămoșești, la limba și la legea lor românească.

3. Inființează biblioteci la sate și la orașe, îndeamnă pe domnii preoți și învățători să țină șezători în Dumineci și sâr-

bători în toate comunele; pune la cale expoziții de vite, de poame, de lucruri de mână și de altele; ajută pe domnii preoți și învățători să învețe pe cei neștiutori a scrie și a ceti. Și mai face multe de toate pentru luminarea poporului, pe care le veți afla mai pe larg în broșura a zecea despre «Asociațiune».

Cum adună „Asociațiunea“ bani?

Fără bani nu se poate face nimic în lumea asta. Nici «Asociațiunea» n'ar putea lucra dacă nu s'ar îngriji să adune de undeva averea pe care o cheltuiește în fiecare an. «Asociațiunea» adună banii: 1. din taxele dela membri; 2. din venitul serbărilor pe cari le pune la cale; 3. din daruri dela oameni cu dare de mână și 4. din colectele ce le face.

Cine se poate face membru la „Asociațiune“?

Membru la «Asociațiune» se poate face orice om cinstit care trăește în țara noastră.

Membri sunt de patru feluri și anume:

1. Membru fondator al «Asociațiunii» se face acela care plătește odată pentru totdeauna suma de 400 cor.

2. Membru pe viață se face celce plătește odată pentru totdeauna 200 cor.

3. Membru activ sau ordinar se face acela care plătește în fiecare an 10 cor.

4. Membru ajutător se face acela, care plătește în fiecare an 2 cor. (dacă vrea poate plăti și mai mult, că numai bine face).

Ceice se fac membri fondatori, pe viață sau activi (ordinari) primesc de cinste foaia «Asociațiunii» numită «Transilvania», care apare de șaseori pe an, iar membri ajutători primesc de cinste «Biblioteca populară a Asociațiunii» și calendarul «Asociațiunii».

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cum e împărțită „Asociațiunea“?

«Asociațiunea» cuprinde pe toți Români din țara noastră. Ca să poată răspândi la toți ușor învățătura a împărțit ținuturile locuite de Români în *despărțăminte*, în frunte cu un director și un comitet. Despărțămintele au la rândul lor în fiecare comună câte o *agentură*, în frunte cu un președinte, cu un cassier și cu un notar.

Despărțămintele țin în fiecare an o adunare cercuală, la care au *drept de vot* și *membri ajutători*.

Peste despărțăminte e mai mare comitetul central din Sibiu, în frunte cu un președinte care e sprijinit de doi secretari. Comitetul central pune la cale lucrările «Asociațiunii», chivernisește averea ei și ține în fiecare an o adunare generală cu toți membri, în care dă seamă tuturora ce și cum a lucrat.

Cum se poate înființa o agentură?

În fiecare comună, în care sunt cel puțin patru membri de orice fel ai «Asociațiunii» se poate înființa o agentură, alegându-și un președinte, un cassier și un notar.

Agentura se îngrijește de încassarea taxelor dela membri din comună, de bibliotecă și își dă silința să facă membri tot mai mulți.

Fiecare agentură are drept să ceară dela comitetul central cărți, ca să înființeze o bibliotecă pentru săteni.

Fiecare agentură primește de cinste și revista «Transilvania».

Vedeți, oameni buni, ce așezământ folositor e «Asociațiunea». Indemnați-vă unu pe altu ca să vă înscrieți între membri ei, că asta-i o cinste și o datorie pentru orice Român, care ține la legea lui.

Biblioteca Poporală a Asociațiunii

cuprinde în anul 1912 următoarele broșuri :

- Nr. 12. Poveștile unchiașului sfătos: *Ercule*, de Petre Ispirescu.
- Nr. 13. *Cum să trăim?* Sfaturi igienice de Dr. Aurel Dobrescu, medic.
- Nr. 14. *Isprăvile lui Păcală*, de P. Dulfu.
- Nr. 15. *Comuna Viitorul*, de R. Simu.
- Nr. 16. *Creșterea pomilor*, de N. Iosif.
- Nr. 17. *Povestiri*, de N. Petra-Petrescu.
- Nr. 18. *Nutrețul măiestrit*, de I. F. Negruțiu.
- Nr. 19. *In sat la Tânguești*, scene pentru teatrul dela țară, de Virgil Onițiu.
- Nr. 20. *Călăuza creștinului în biserică*, după arhierul Nicodim, vicarul Moldovei.
- Nr. 21. Asociațiunea — trecutul și ținta ei — de Oct. C. Tăslăuanu.
- Nr. 22. *Calendarul Asociațiunii* pe 1913, întocmit de Oct. C. Tăslăuanu.

Aceia cari n'au primit Nrii 12, 13 și 14, să ne scrie cât mai îngrabă, ca să putem trimite Nrii cari le lipsesc.

